บทที่ 4

การตัดสินภาษาที่ใช้ในแต่ละจุดเก็บข้อมูล

หลังจากที่ได้ศึกษาการกระจายของศัพท์จำนวน 30 หน่วยอรรถในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้วแล้ว พบว่าไม่สามารถหาแนวแบ่งเขตภาษาต่างๆได้ว่าอยู่บริเวณใด ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการตัดสินภาษา โดยการใช้วิธีการคำนวณสัดส่วนของการใช้ภาษาต่างๆในแต่ละจุดเก็บข้อมูล เพื่อหาแนวแบ่งเขตหรือบริเวณที่ใช้ภาษาต่างๆ จากหน่วยอรรถจำนวนดังกล่าว

จากแผนที่แสดงการกระจายของศัพท์ทำให้ทราบว่าในจุดเก็บข้อมูลต่างๆ มีการใช้ศัพท์แทนหน่วยอรรถแต่ละหน่วยอรรถ 6 รูปแบบ คือ

1. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง (ก)
2. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน (อ)
3. ศัพท์ภาษาเขมร (ข)
4. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน (กอ)
5. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับศัพท์ภาษาเขมร (กข)
6. ศัพท์อื่นๆ

ขั้นตอนต่อไปผู้วิจัยจะตัดสินว่าศัพท์ที่ได้มาในแต่ละจุดเก็บข้อมูลนั้นเป็นศัพท์ของภาษาใด โดยได้แสดงตารางการตัดสินภาษาที่ใช้ในแต่ละจุดเก็บข้อมูล (ดูตารางที่ 5-17 หน้า 84-96) จากนั้นได้แยกเสนอผลรวมของการใช้ภาษาในแต่ละอำเภอของจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างของการใช้ภาษาของทั้ง 2 จังหวัดที่ศึกษา (ดูตารางที่ 18-20 หน้า 97-99)

เกณฑ์ตัดสินว่าจุดเก็บข้อมูลใดใช้ภาษาประเภทใด

เนื่องจากในจุดเก็บข้อมูลต่างๆมีทั้งจุดเก็บข้อมูลที่ใช้ศัพท์ภาษาเดียว และใช้ศัพท์ภาษาหลายภาษาปะปนกัน จึงจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินว่าจุดเก็บข้อมูลใดใช้ศัพท์ภาษาใด เพื่อจะได้ทราบว่าบริเวณใดของจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว ใช้ศัพท์ภาษาใดเป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินภาษา ดังนี้

1. ภาษาเดี่ยว หมายถึง จุดเก็บข้อมูลใดที่ใช้ศัพท์ภาษาใดภาษาหนึ่ง คือ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นอีสาน หรือภาษาเขมรเพียงศัพท์เดียวแทนหน่วยอรรถที่ศึกษา ภาษาเดี่ยวแบ่งเป็นประเภทย่อยได้ดังนี้

1.1 ภาษาเดี่ยวล้วน หมายถึง จุดเก็บข้อมูลที่ใช้ศัพท์ภาษาใดภาษาหนึ่งแทนหน่วยอรรถทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 (30 หน่วยอรรถ) ให้ถือว่าจุดเก็บข้อมูลนั้นใช้ภาษานั้นๆ ตามศัพท์ที่ใช้ เช่น ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางทั้งหมด 30 ศัพท์ จึงจัดว่าเป็นตำบลที่ใช้ภาษาไทยถิ่นกลางแบบเดี่ยวล้วน

1.2 ภาษาเดี่ยวปะปน หมายถึง จุดเก็บข้อมูลที่ใช้ศัพท์ภาษาใดภาษาหนึ่งแทนหน่วยอรรถ คิดเป็นร้อยละ 60 ขึ้นไป (18 หน่วยอรรถ) และใช้ศัพท์อีกภาษาหนึ่งปะปน 40% (12 หน่วยอรรถ) ให้ถือว่าจุดเก็บข้อมูลนั้นใช้ภาษานั้นๆ ตามศัพท์ที่เลือกใช้ เช่น ต.แก่งดินสอ อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง 12 ศัพท์ และศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน 18 ศัพท์ จึงจัดว่าเป็นตำบลที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานแบบเดี่ยวปะปน

นอกจากนี้ ภาษาเดี่ยวปะปนยังสามารถแบ่งแยกย่อยได้อีกลักษณะหนึ่ง คือ ใช้ศัพท์ภาษาใดภาษาหนึ่งแทนหน่วยอรรถ คิดเป็นร้อยละ 60 ขึ้นไป (18 หน่วยอรรถ) และใช้ศัพท์ 2 ภาษาควบคู่กัน 40% (12 หน่วยอรรถ) เรียกว่า ภาษาเดี่ยวปะปนควบคู่ เช่น ต.คำโตนด อ.ประจันตคาม จ.ปราจีนบุรี ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง 8 ศัพท์ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน 19 ศัพท์ ปะปนกับศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน 3 ศัพท์ จึงจัดว่าเป็นตำบลที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานแบบเดี่ยวปะปนอีกลักษณะหนึ่ง

2. ภาษาควบคู่ หมายถึง จุดเก็บข้อมูลที่ใช้ศัพท์ 2 ภาษาควบคู่กันไปแทนหน่วยอรรถที่ศึกษา ภาษาควบคู่แบ่งเป็นประเภทย่อยได้ดังนี้

2.1 ภาษาควบคู่ล้วน หมายถึง จุดเก็บข้อมูลที่ใช้ศัพท์ 2 ภาษาควบคู่กันไปแทนหน่วยอรรถทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 (30 หน่วยอรรถ) ให้ถือว่าจุดเก็บข้อมูลนั้นใช้ภาษา 2 ภาษาตามศัพท์ที่ใช้ เช่น ต.ทัพราช อ.ตาพระยา จ.สระแก้ว ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับศัพท์ภาษาเขมร จำนวน30 ศัพท์ จึงจัดว่าเป็นตำบลที่ใช้ภาษาไทยถิ่นทั้ง 2 ภาษาแบบควบคู่ล้วน

2.2 ภาษาควบคู่ปะปน หมายถึง จุดเก็บข้อมูลที่ใช้ศัพท์ 2 ภาษาควบคู่กันไปแทนหน่วยอรรถเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 50 ขึ้นไป (15 หน่วยอรรถ) และใช้ศัพท์ภาษาไทยอีกถิ่นหนึ่งแทนหน่วยอรรถที่เหลือ ให้ถือว่าจุดเก็บข้อมูลนั้นใช้ภาษา 2 ภาษาตามศัพท์ที่ใช้ ซึ่งภาษาที่ปะปนกับภาษาควบคู่อาจจะเป็นภาษาเดี่ยว เช่น ต.เบญจขร อ.คลองหาด จ.สระแก้ว ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน จำนวน 17 ศัพท์ ปะปนกับศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง 13 ศัพท์ หรือภาษาที่ปะปนกับภาษาควบคู่อาจจะเป็นภาษาเดี่ยว 2 ภาษาก็ได้ เช่น ต.ศาลาลำดวน อ.เมือง จ.สระแก้ว ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน จำนวน 20 ศัพท์ ปะปนกับศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง 9 ศัพท์ และศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน 1 ศัพท์ จึงจัดว่าตำบลทั้ง 2 ตำบลเป็นตำบลที่ใช้ภาษาไทยถิ่นทั้ง 2 ภาษาแบบควบคู่ปะปน

ในการตัดสินภาษาประเภทต่างๆ ตามเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจะแสดงรายละเอียดในรูปตาราง ซึ่งแสดงจำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษาของ 2 จังหวัดที่ศึกษา โดยใช้อักษรย่อแทนภาษาประเภทต่าง ดังนี้

ภาษาเดี่ยวล้วน มี 3 ประเภท ได้แก่

ก คือ ภาษาที่ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางล้วน

อ คือ ภาษาที่ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานล้วน

ข คือ ภาษาที่ใช้ศัพท์ภาษาเขมรล้วน

ภาษาเดี่ยวปะปน มี 4 ประเภท ได้แก่

อ+ก คือ ภาษาที่ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน ร้อยละ 60 ขึ้นไป (18 หน่วยอรรถ) ปะปนกับศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง ร้อยละ 40 (12 หน่วยอรรถ)

อ+ก+กอ คือ ภาษาที่ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน ร้อยละ 60 ขึ้นไป (18 หน่วยอรรถ) ปะปนกับศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง และศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน รวม ร้อยละ 40 (12 หน่วยอรรถ)

อ+ก+อื่นๆ คือ ภาษาที่ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน ร้อยละ 60 ขึ้นไป (18 หน่วยอรรถ) ปะปนกับศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง และศัพท์อื่นๆ รวมร้อยละ 40 (12 หน่วยอรรถ)

ก+อ+อื่นๆ คือ ภาษาที่ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง ร้อยละ 60 ขึ้นไป (18 หน่วยอรรถ) ปะปนกับศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน และศัพท์อื่นๆ รวมร้อยละ 40 (12 หน่วยอรรถ)

ภาษาควบคู่ล้วน มี 2 ประเภท ได้แก่

กอ คือ ภาษาที่ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางล้วนควบคู่กับศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานล้วน ร้อยละ 100 (30 หน่วยอรรถ)

กข คือ ภาษาที่ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางล้วนควบคู่กับศัพท์ภาษาเขมรล้วน ร้อยละ 100 (30 หน่วยอรรถ)

ภาษาควบคู่ปะปน มี 2 ประเภท ได้แก่

กอ+ก คือ ภาษาที่ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน ร้อยละ 50 ขึ้นไป (15 หน่วยอรรถ) ปะปนกับศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง

กอ+ก+อ คือ ภาษาที่ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน ร้อยละ 50 ขึ้นไป (15 หน่วยอรรถ) ปะปนกับศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน

สัญลักษณ์พิเศษ

\+ คือ จุดเก็บข้อมูลที่พบภาษาปะปนแบบต่างๆซึ่งอาจจะเป็นการปะปนในลักษณะต่างๆ ดังนี้ คือ ภาษาเดี่ยวปะปนกับภาษาเดี่ยว ภาษาเดี่ยวปะปนกับภาษาเดี่ยวและปะปนกับภาษาควบคู่ หรือภาษาควบคู่ปะปนกับภาษาเดี่ยวภาษาใดภาษาหนึ่ง หรืออาจจะปะปนกับภาษาเดี่ยว 2 ภาษาก็ได้

ตารางที่ 5 จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษาและการตัดสินภาษาในแต่ละตำบลของ อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี

ตำบล	จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษา						การตัดสินภาษาที่ใช้
	ก	อ	ข	กอ	กข	อื่นๆ	
หน้าเมือง	30						ก
โคกไม้ลาย	30						ก
ดงพระราม	30						ก
ท่างาม	30						ก
ดงขี้เหล็ก				30			กอ
ไม้เค็ด	30						ก
บ้านพระ	6	24					อ+ก
บางบริบูรณ์	30						ก
โนนห้อม				30			กอ
วัดโบสถ์	30						ก
รอบเมือง	30						ก
บางเดชะ	30						ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษาและการตัดสินภาษาในแต่ละตำบลของ อ.บ้านสร้าง จ.ปราจีนบุรี

ตำบล	จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษา						การตัดสินภาษาที่ใช้
	ก	อ	ข	กอ	กข	อื่นๆ	
บ้านสร้าง	30						ก
บางพลวง	30						ก
บางยาง	30						ก
บางแตน	30						ก
บางขาม	30						ก
กระทุ่มแพ้ว	30						ก
บางปลาร้า	30						ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษาและการตัดสินภาษาในแต่ละตำบลของ อ.ศรีมโหสถ จ.ปราจีนบุรี

ตำบล	จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษา						การตัดสินภาษาที่ใช้
	ก	อ	ข	กอ	กข	อื่นๆ	
ตู้ลำพัน	7	19				4	อ+ก+อื่นๆ
โคกไทย	7	20				3	อ+ก+อื่นๆ
ไผ่ชะเลือด	30						ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษาและการตัดสินภาษาในแต่ละตำบลของ อ.ศรีมหาโพธิ จ.ปราจีนบุรี

ตำบล	จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษา						การตัดสินภาษาที่ใช้
	ก	อ	ข	กอ	กข	อื่นๆ	
ศรีมหาโพธิ	7	19				4	อ+ก+อื่นๆ
หาดยาง	30						ก
ดงกระทงยาม	7	19				4	อ+ก+อื่นๆ
หัวหว้า	8	18				4	อ+ก+อื่นๆ
บางกุ้ง	30						ก
บ้านทาม	30						ก
สัมพันธ์	30						ก
หนองโพรง	30						ก
ท่าตูม	30						ก
กรอกสมบูรณ์	30						ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษาและการตัดสินภาษาในแต่ละตำบลของ อ.ประจันตคาม จ.ปราจีนบุรี

ตำบล	จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษา						การตัดสินภาษาที่ใช้
	ก	อ	ข	กอ	กข	อื่นๆ	
ประจันตคาม	3	27					อ+ก
เกาะลอย	3	27					อ+ก
โพธิ์งาม	5	25					อ+ก
ดงบัง	9	21					อ+ก
บ้านหอย	3			27			กอ+ก
บุฝ้าย	5	25					อ+ก
คำโตนด	8	19		3			อ+ก+กอ
หนองแก้ว	30						ก
หนองแสง		30					อ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษาและการตัดสินภาษาในแต่ละตำบลของ อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี

ตำบล	จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษา						การตัดสินภาษาที่ใช้
	ก	อ	ข	กอ	กข	อื่นๆ	
นาแขม	4	26					อ+ก
วังดาล	3	27					อ+ก
ลาดตะเคียน	4	1		25			กอ+ก+อ
กบินทร์		30					อ
เขาไม้แก้ว	4	26					อ+ก
เมืองเก่า	3	27					อ+ก
วังท่าช้าง	4			26			กอ+ก
วังตะเคียน	30						ก
บ่อทอง	8	22					อ+ก
บ้านนา		30					อ
หนองกี่	3	27					อ+ก
หาดนางแก้ว	2	28					อ+ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษาและการตัดสินภาษาในแต่ละตำบลของ อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี

ตำบล	จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษา						การตัดสินภาษาที่ใช้
	ก	อ	ข	กอ	กข	อื่นๆ	
สะพานหิน	30						ก
สำพันตา	2	28					อ+ก
นาดี	5			25			กอ+ก
ทุ่งรัพธิ์	1	29					อ+ก
แก่งดินสอ	12	18					อ+ก
บุพราหมณ์	2	28					อ+ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษาและการตัดสินภาษาในแต่ละตำบลของ อ.เมือง จ.สระแก้ว

ตำบล	จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษา						การตัดสินภาษาที่ใช้
	ก	อ	ข	กอ	กข	อื่นๆ	
โคกปี่ม้อง	4			26			กอ+ก
บ้านแก้ง	1			29			กอ+ก
ท่าแยก	3	27					อ+ก
ศาลาลำดวน	9	1		20			กอ+ก+อ
หนองบอน	3	27					อ+ก
สระขวัญ	2	28					อ+ก
หนองหว้า	9	21					อ+ก
เขาฉกรรจ์	2	28					อ+ก
ท่าเกษม	2	28					อ+ก
พระเพลิง	1	29					อ+ก
สระแก้ว	1	29					อ+ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษาและการตัดสินภาษาในแต่ละตำบลของ อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว

ตำบล	จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษา						การตัดสินภาษาที่ใช้
	ก	อ	ข	กอ	กข	อื่นๆ	
หนองหมากฝ้าย	4	26					อ+ก
ช่องกุ่ม	28	1				1	ก+อ+อื่นๆ
แซร์ออ	28	1				1	ก+อ+อื่นๆ
หนองตะเคียนบอน	1	26		3			อ+ก+กอ
โนนหมากเค็ง	5	25					อ+ก
หนองแวง	4	11		15			กอ+ก+อ
วัฒนานคร		30					อ
ท่าเกวียน		30					อ
ผักขะ	10	20					อ+ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษาและการตัดสินภาษาในแต่ละตำบลของ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว

ตำบล	จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษา						การตัดสินภาษาที่ใช้
	ก	อ	ข	กอ	กข	อื่นๆ	
หันทราย	6	24					อ+ก
หนองสังข์	3	27					อ+ก
ป่าไร่	11	19					อ+ก
บ้านใหม่หนองไทร	5	25					อ+ก
อรัญประเทศ	30						ก
คลองทับจันทร์	1	29					อ+ก
เมืองไผ่	3	24				3	อ+ก+อื่นๆ
ฟากห้วย				30			กอ
ทับพริก	1	27				2	อ+ก+อื่นๆ
คลองน้ำใส		30					อ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษาและการตัดสินภาษาในแต่ละตำบลของ อ.ตาพระยา จ.สระแก้ว

ตำบล	จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษา						การตัดสินภาษาที่ใช้
	ก	อ	ข	กอ	กข	อื่นๆ	
ทัพราช					30		กข
ทัพเสด็จ			30				ข
ตาพระยา			30				ข
หนองม่วง				30			กอ
หนองแวง	3	27					อ+ก
โคกสูง	3	27					อ+ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษาและการตัดสินภาษาในแต่ละตำบลของ อ.วังน้ำเย็น จ.สระแก้ว

ตำบล	จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษา						การตัดสินภาษาที่ใช้
	ก	อ	ข	กอ	กข	อื่นๆ	
คลองหินปูน	1	29					อ+ก
ตาหลังใน		30					อ
วังใหม่	1	2		27			กอ+ก+อ
วังสมบูรณ์	3	24		3			อ+ก+กอ
วังน้ำเย็น		30					อ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษาและการตัดสินภาษาในแต่ละตำบลของ อ.คลองหาด จ.สระแก้ว

ตำบล	จำนวนหน่วยอรรถของศัพท์ในแต่ละภาษา						การตัดสินภาษาที่ใช้
	ก	อ	ข	กอ	กข	อื่นๆ	
ไทรเดี่ยว	3	27					อ
เบญจขร	13			17			กอ+ก
คลองหาด	30						ก
คลองไก่เถื่อน	9			21			กอ+ก

จากรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางแสดงจำนวนตำบลที่ใช้ภาษาต่างๆในแต่ละอำเภอของจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว (ดูตารางที่ 5-17) เพื่อให้เห็นภาพรวมของการใช้ภาษาในแต่ละจังหวัดอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้แยกเสนอผลรวมของการใช้ภาษาในตำบลต่างๆ ของแต่ละอำเภอ โดยแยกแสดงจำนวนตำบลที่ใช้ภาษาต่างในจังหวัดปราจีนบุรี (ดูตารางที่ 18 หน้า 97) และจังหวัดสระแก้ว (ดูตารางที่ 19 หน้า 98) และเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของการใช้ภาษาของทั้ง 2 จังหวัด ผู้วิจัยได้เสนอผลการเปรียบเทียบ ดังในตารางที่ 20 หน้า 99

ตารางที่ 18 จำนวนตำบลที่ใช้ภาษาต่างๆ ในแต่ละอำเภอของจังหวัดปราจีนบุรี

ภาษาที่ใช้ / อำเภอ	ก	อ		กอ		รวม
		อ	อ+	กอ	กอ+	
	จำนวนตำบล					
เมือง	9		1	2		12
บ้านสร้าง	7					7
ศรีมโหสถ	1		2			3
ศรีมหาโพธิ	7		3			10
ประจันตคาม	1	1	6		1	9
กบินทร์บุรี	1	2	7		2	12
นาดี	1		4		1	6
รวม	27	26		6		59
คิดเป็นร้อยละ	45.76	44.06		10.17		90.76

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 จำนวนตำบลที่ใช้ภาษาต่างๆ ในแต่ละอำเภอของจังหวัดสระแก้ว

ภาษาที่ใช้ / อำเภอ	ก		อ		ข	กอ		กข	รวม
	ก	ก+	อ	อ+		กอ	กอ+		
	จำนวนตำบล								
เมือง				8			3		11
วัฒนานคร		2	2	4			1		9
อรัญประเทศ	1		1	7		1			10
ตาพระยา				2	2	1		1	6
วังน้ำเย็น			2	2			1		5
คลองหาด	1			1			2		4
รวม	4		29		2	9		1	45
คิดเป็นร้อยละ	8.88		64.44		4.44	20.00		2.22	88.23

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 จำนวนตำบลที่ใช้ภาษาต่างๆ ในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว

ภาษาที่ใช้ / จังหวัด	ก	อ	ข	กอ	กข	รวม
	จำนวนตำบล					
ปราจีนบุรี	27	26	-	6	-	59
คิดเป็นร้อยละ	45.76	44.06	-	10.17	-	90.76
สระแก้ว	4	29	2	9	1	45
คิดเป็นร้อยละ	8.88	64.44	4.44	20.00	2.22	88.23
รวม 2 จังหวัด	31	55	2	15	1	104
คิดเป็นร้อยละ	29.81	52.88	1.92	14.42	0.96	89.65

จากตารางที่ 20 จะเห็นได้ว่า ในจังหวัดปราจีนบุรี จากจุดเก็บข้อมูลที่ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 59 จุด (90.76%) พบว่ามีการใช้ภาษาต่างๆ 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นกลาง 27 จุด (45.76%) ภาษาไทยถิ่นอีสาน 26 จุด (44.06%) และภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับภาษาไทยถิ่นอีสาน 6 จุด (10.17%)

ในจังหวัดสระแก้ว จากจุดเก็บข้อมูลที่ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 45 จุด (88.23 %) พบว่ามีการใช้ภาษาต่างๆ 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นกลาง 4 จุด (8.88%) ภาษาไทยถิ่นอีสาน 29 จุด (64.44%) ภาษาเขมร 2 จุด (4.44%) ภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับภาษาไทยถิ่นอีสาน 9 จุด (20.00%) และภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับภาษาเขมร 1 จุด (2.22%)

เมื่อพิจารณาภาพรวมของทั้ง 2 จังหวัด จากจุดเก็บข้อมูลที่ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 104 จุด (89.65%) พบว่ามีการใช้ภาษาต่างๆ 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นกลาง 31 จุด (29.81%) ภาษาไทยถิ่นอีสาน 55 จุด (52.88%) ภาษาเขมร 2 จุด (1.92%) ภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับภาษาไทยถิ่นอีสาน 15 จุด (14.42%) และ ภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับภาษาเขมร 1 จุด (0.96%) จากตารางการตัดสินภาษาที่ใช้ในแต่ละจุดเก็บข้อมูลทั้งหมด สามารถเสนอผลลงในแผนที่แสดงการกระจายของภาษาในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว ดังภาพที่ 38 หน้า 101

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 38 แสดงขอบเขตและลักษณะการกระจายของกลุ่มภาษาในพื้นที่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย